

ONDERWEG

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Elst (Gld.)

41e jaargang nr. 9 • november 2020

MEDITATIE

Zelfs de scheepslui op de wal

Bij Lied 745

Op 1 november viert de Rooms-Katholieke kerk de gedenkdag Allerheiligen. Een dag voor alle heiligverklaarde personen bij elkaar. Er zijn er te veel om voor allemaal een bijzondere dag in ere te houden. Gelukkig maar. De dag erna, 2 november, is dan de gedenkdag Allerzielen. Een gedenkdag voor ieder die ons is voorgegaan: ouders, grootouders, kinderen, naaste verwanten. Zulke dagen kennen we als protestantse kerken niet. Tijdens de Reformatie is de heiligenverering afgeschaft als een vorm van bijgeloof.

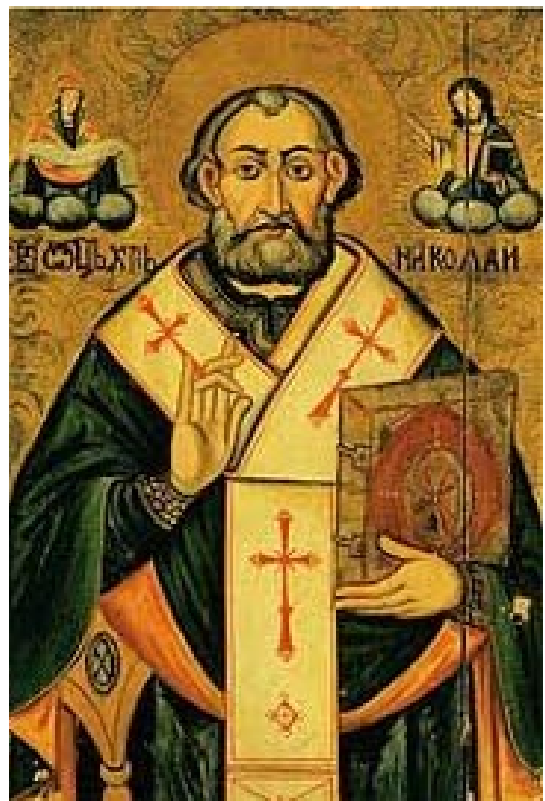
Toch willen ook wij onze overledenen gedenken; niet als heiligen maar als mensen van vlees en bloed met hun goed en hun kwaad. Het moment dat daarvoor gekozen werd, was oudejaarsdag. Een dag van weemoed, van omzien, van onzekerheid en vooruitzien. Met de introductie van het kerkelijk jaar als indeling van de kerkelijke agenda, voelde dat ongemakkelijk. Oudejaarsdag is geen kerkelijk gekozen dag. De gedachtenis van de overledenen verschoof toen naar de laatste dag van het kerkelijk jaar: de laatste zondag voor advent. Dan weten we meteen waarnaar we kunnen uitzien: licht na het donker, God op aarde, vrede voor alle mensen. Geen weemoed, maar hoop.

We gaan dan op weg naar het Kerstfeest, maar er speelt een ander feest dwars door de kerkelijke indeling heen. Een feest in de samenleving waar we ook als kerkelijke mensen aan meedoen: het Sinterklaasfeest. En nu blijkt voor veel mensen de vormgeving van juist dat feest een ijkpunt te zijn voor onze Nederlandse, christelijke, cultuur. Onze identiteit hangt blijkbaar meer af van hoe we het Sinterklaasfeest vieren dan van hoe we het Kerstfeest vieren en dat we het Kerstfeest vieren.

Hoe kom ik daarop, want dit is de meditatie van november, niet van december. Loop ik dan niet op de zaken vooruit? Nee. In de rubriek Geloofsgetuigen staat in het Liedboek 2013

een lied over Sint Nikolaas. Sinterklaas is een geloofsgetuige; een heilige dus. Een heilige die in de rij staat om met Allerheiligen aan te denken (naast zijn eigen feestdag op 6 december). Wat kenmerkt nu ten diepste een heilige? Dat hij of zij in de ogen van de vereerders een beeld is van het 'erbarmen God'.

Hoe was Sint Nikolaas dan een beeld van het erbarmen Gods? Daar zijn legenden over. Van zijn echte leven weten we niets; het is het verhaal dat het hem doet. Zo zijn er ook musea waar niet veel te beleven valt of kunstwerken waar niet veel aan te zien is, maar waar wel een goed verhaal over te vertellen is. In de kunst noemen we dat conceptuele kunst. Het concept Sint Nikolaas komt in de legenden aan het licht. Zo heeft Sint Nikolaas onschuldig terdoodveroordeelden gered van hun executie, heeft hij verarmde jonge meiden gered van de prostitutie, studenten uit de pekeltouwen van een herbergier, jonge kinderen uit de handen van een kwaadaardig slager. En hij heeft nadat hij door wanhopige zeelieden werd aangeroepen, de zee tot bedaren gebracht.

Prachtig vind ik in het lied de verbreding naar de zeelieden aan de wal. De heilige neemt zijn goede werk niet te krap, maar geeft blijk van een ruimhartigheid die doet denken aan Gods genade. Sint Nikolaas heeft dus veel op zijn actielijst staan, maar één ding staat er niet op. Hij speelt niemand de zwartepiet toe.

Sint Nikolaas wordt gezien als de beschermheilige van schippers, scheepsbouwers, vissers, gevangenen, onschuldig veroordeelden, advocaten, deurwaarders, bankiers, dokwerkers, graanhandelaars, kuipers, wijnhandelaars, schilders, parfumeurs, apothekers, bakkers, geestelijken, verliefden, kinderen, prostituees en kooplieden. Veel havensteden hebben Sint Nikolaas als beschermheilige, waaronder Amsterdam en Kampen.

Als ik dat allemaal lees, begrijp ik de verbinding wel die in de Reformatie werd gelegd tussen heiligenverering en bijgeloof. Toch heeft heiligenverering iets positiefs. De heilige houdt ons een voorbeeld voor hoe het licht van God kan schijnen door gewone mensenlevens heen. Daarom is het goed om toch maar niet die legendes als voorbeeld te stellen en onze eigen heiligen te kiezen. Laten we elkaar de verhalen blijven vertellen van gewone mensen die we hebben gekend met hun vallen en opstaan. Laten we blijven openstaan voor hoe het licht van God door onszelf heen kan schijnen; laat ook ons een beeld zijn van het 'erbarmen Gods'.
Ds. Dick Snijders

KERKDIENTEN

De kerk is open. In de diensten kunnen rond 30 personen aanwezig zijn. Reserveren is daarom nodig. De diensten zijn ook te volgen via de kerkomroep en YouTube.

De meest actuele informatie vindt u steeds op de website www.pg-elst.nl

zondag 1 november 10.00 uur KERK Kinderkerk en crèche	Ds. D.J.A. Snijders organist: D. Luijmes
14.30 uur THE MEETING	Overstapviering
19.00 uur KERK	Ds. D.J.A. Snijders Ademviering organist: D. Luijmes
zondag 8 november 10.00 uur KERK	Ds. D.J.A. Snijders organist: IJ. ter Haar
zondag 15 november 10.00 uur KERK	Afsluiting Over Grenzen Week Ds. P.J.G. Jeroense organist: J. Jansma
zondag 22 november 10.00 uur KERK 12+ Kinderkerk en crèche	zondag Voleinding Ds. D.J.A. Snijders en Ds. P.J.G. Jeroense organist: D. Luijmes
zondag 29 november 10.00 uur KERK	1e Advent Ds. D.J.A. Snijders organist: IJ. ter Haar
zondag 6 december 10.00 uur KERK	2e Advent Ds. P.J.G. Jeroense organist: D. Luijmes

Bijbelleesrooster november 2020

1 november	Psalm 24
8 november	Daniël 7:15-28
15 november	Daniël 9:15-27
22 november	Daniël 12:1-4
29 november	Jesaja 1:10-20

TOELICHTING DIENSTEN

Overstapviering

Onder de gegeven omstandigheden is het niet goed mogelijk om een leuke overstapviering voor de kinderen in de kerk te houden. Daarom zal er geen overstapviering 's morgens in de kerk zijn, maar wel op 1 november een overstapfeest 's middags in The Meeting met genodigden. Zo willen we met de jongeren toch het moment van overstap markeren en hen een leuke herinnering geven.

Ds. Dick Snijders

Ademviering 1 november

In Onderweg van oktober schreef ik dat de ademviering van 1 november zou komen te vervallen. In plaats daarvan zou op deze dag die in de katholieke traditie bekend is als Allerheiligen, 's middags en 's avonds het koor Poco Piu het Requiem van Fauré uitvoeren. Voor zover ik nu weet (8 oktober) gaat in elk geval het concert 's avonds niet door en zal er toch een ademviering zijn. Deze viering lijkt op andere vespervieringen en op Taizévieringen. In deze tijd onder corona maatregelen zonder samen gezongen teksten, wel met muziek. Centraal staat de stilte die twaalf minuten duurt. De ademviering begint om 19.00 uur in de Grote Kerk in Elst en duurt ongeveer drie kwartier.

Ds. Dick Snijders

Stenen leggen

We zijn gewend om op de eerste donderdag van november de gedachtenisstenen van overleden gemeenteleden vanuit de kerk naar de Sint Maartenshof te brengen. We houden dan een korte liturgische viering in de kerk en in de tuin en daarna is er een gezamenlijk ontmoetingsmoment. Dit jaar doen we dat niet. Vanwege de corona maatregelen kunnen we alleen iets bieden dat aan niemand recht doet. Daarom zullen de bekende contactpersonen een brief ontvangen waarin wordt aangeboden om de steen van de kerk naar de Sint Maartenshof te brengen samen met een van de predikanten of met de koster. Daarbij is er gelegenheid voor een persoonlijk ontmoetingsmoment.

Ds. Jeroen Jeroense en Ds. Dick Snijders

Zondag 15 november: Over Grenzen Viering

In deze viering zal op verschillende manieren het thema aan de orde worden gesteld. Door muziek, gedicht, persoonlijk verhaal enzovoort. Ook mogen gemeenteleden ideeën en teksten voor deze viering aandragen.

Ds. Jeroen Jeroense

Voor hen die verloren lopen

God, wij vragen u:

*vind hen die verloren lopen,
die, gescheiden van hen van wie ze houden,
over grenzen moeten gaan,
uit hun land en weg van hun geboortegrond
die niet meer weten waarheen.*

Vind hen, God,

*gij die altijd hen die verloren raakten zoekt
en beschermt zoals een kloek haar kuikens.*

God, wij vragen u:

*laat hen die onder ons wonen, die zich vreemden voelen,
ontworteld,
een veilige woonplaats vinden,
waar hun geschiedenis wordt gerespecteerd
hun vaardigheden worden erkend
zodat ze zonder vrees kunnen leven.
Laat ons, God, hun nieuwe thuis zijn
open ons hart voor hen.*

Knooppunt
Mantelzorg Overbetuwe

Voor al uw vragen over
vrijwillige thuishulp en mantelzorg
Telefonisch spreekuur:
maandag t/m vrijdag 9.00-11.00 uur.
TEL. 0481 - 350050
E-mail: info@mantelzorgoverbetuwe.nl

AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJEENKOMSTEN NOVEMBER 2020

elke werkdag 9.00 uur De Ruimte	Morgengebed info: Dick Sniijders	woensdag 11 november 14.00-16.00 uur De Hoeksteen	Themamiddag Seniorenpastoraat* info: John Rademakers
elke woensdagmorgen 9.30-12.00 uur De Ruimte	Crea(t)uur info: Mien Floors	20.00-22.00 uur De Ruimte	Theologisch café info: Jeroen Jeroense
elke vrijdagmorgen 10.00-11.00 uur De Ruimte	De Stamtabel actueel info: Jeroen Jeroense	donderdag 12 november 20.00 uur De Ruimte	Over grenzen week, film info: Jeroen Jeroense
maandag 2 november 14.30-16.00 uur De Ruimte	Spelletjesmiddag info: Djoke Schotman	maandag 16 november 14.30-16.00 uur De Ruimte	Spelletjesmiddag info: Djoke Schotman
20.15-21.15 uur Kerk	Christelijke meditatie info: Dick Sniijders	20.00-22.00 uur De Ruimte	Filosofiekring info: Henk Minnema
		20.15-21.15 uur Kerk	Christelijke meditatie info: Dick Sniijders
dinsdag 3 november 14.00-16.00 uur Parochiecentrum Bommel	Rafaëlgroep* info: Janine Kallen	woensdag 18 november 20.00 uur De Ruimte	Filmavond info: Jeroen Jeroense
donderdag 5 november 14.00-15.30 uur De Ruimte	Kring Hebreeuws Nel Pieper	donderdag 19 november 14.00-15.30 uur De Ruimte	Kring Hebreeuws Nel Pieper
vrijdag 6 november 13.00 uur De Ruimte	Ruimtwandeling info: Jeroen Jeroense	maandag 23 november 14.00-16.00 uur De Hoeksteen	Vrouw in kerk en samenleving* info: Janine Kallen
20.00 uur Kerk Kerk	Orgelconcert	15.00-16.30 uur De Ruimte	Gedicht van de maand info: Jeroen Jeroense
maandag 9 november 19.00-21.00 uur De Hoeksteen	Rafaëlgroep* info: Janine Kallen	19.00-21.00 uur De Hoeksteen	Rafaëlgroep* Info: Janine Kallen
20.00-21.45 uur De Ruimte	Wat je leest ben je zelf info: Bert Verbeek	20.00-21.00 uur De Ruimte	Kring Marcus info: Dick Sniijders
20.00 uur -21.30 uur Grote Kerk	Over grenzen week info: Jeroen Jeroense	dinsdag 24 november 14.00-16.00 uur Parochiecentrum Bommel	Rafaëlgroep* info: Janine Kallen
dinsdag 10 november 20.00-21.45 uur De Ruimte	Wat je leest ben je zelf info: Bert Verbeek	woensdag 25 november 14.00-16.00 uur De Hoeksteen	Themamiddag Seniorenpastoraat* info: John Rademakers

maandag 30 november Spelletjesmiddag
14.30-16.00 uur info: Djoke Schotman
De Ruimte

20.15-21.15 uur **Christelijke meditatie**
Kerk info: Dick Snijders

*Voor een toelichting van de activiteiten kunt u de website raadplegen www.pg-elst.nl of het boekje *Leren en inspireren 2020-2021**

Reserveren

Reserveren via de activiteit in de agenda op de website.

Voor de activiteiten van Protestantse Gemeente Elst vooraf reserveren via www.pg-elst.nl (onder Actueel/agenda/activiteit)

Voor de activiteiten van de Rooms Katholieke parochie*) reserveren bij genoemd contactpersoon (zie ook *Leren & Inspireren*)

TOELICHTING AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJeenKOMSTEN NOVEMBER 2020

Christelijke meditatie

Gedachten gaan alle kanten uit. Dat kan verwarrend zijn. In de meditatie concentreren we ons op iets kleins: de adem of een enkel woord. Mediteren is bidden zonder woorden. Openstaan voor wat tot ons komt. Openstaan voor de Geest van God. De Geest van God die van buiten ons komt en die in ons leeft.

De kerk is open vanaf 20.00 uur. Om 20.15 uur begint de meditatie in het koor van de Grote Kerk. De kachel is uit, er brandt innerlijk vuur, maar het kan toch goed zijn om warme sokken of een deken mee te nemen.

Data: 2, 16 en 30 november.

ds. Dick Snijders

Orgelconcert op 6 vrijdag november

Helaas. De geplande concerten van het Oost-Nederlands Kamerkoor van 1 november (Requiem van Fauré) kunnen niet doorgaan. Met een koor van 30 zangers kunnen er immers geen bezoekers meer bij. Maar als Orgelstichting gaan we niet bij de pakken neerzitten: we hebben nu een concert geprogrammeerd op vrijdag 6 november om 20.00 uur. Met 'slechts' twee musici: onze eigen Dirk Luijmes en onze 'artist in residence' sopraan Francien van der Heijden. Bij het ter perse gaan van *Onderweg* is nog niet bekend wat Dirk en Francine ten gehore zullen brengen, maar daar maken wij ons allerminst zorgen over. Uitvoering van dit bijzondere tweetal staan garant voor verrassing, variatie, vermaak en een hoog uitvoeringsniveau. Zij het voor een beperkt publiek zijn wij blij dat we in deze tijd van culturele kaalheid nog concerten kunnen organiseren en muziekliefhebbers van live muziek kunnen laten genieten. Aanmelden is noodzakelijk. Dat kan alleen via de site van de kerk: www.pg-elst.nl.

Namens Orgelstichting Elst,

Peter de Leeuwerk

Wie is gevlucht heeft een naam en een gezicht!

Over Grenzen Week 9-15 november 2020

Tijdens de Over Grenzen Week van maandag 9 november tot en met zondag 15 november staan we als Protestantse Gemeente Elst stil bij de plek die vluchtelingen en ontheemden hebben binnen onze kerkelijke gemeente en binnen onze lokale gemeenschap. Het programma kan nog worden uitgebreid maar vanwege de coronacrisis is er gekozen voor een soberder aangepast programma. Volg de informatie op de website!

Maandagavond 9 november: Safaa Dalloua

Plaats: Koor van de kerk

Inloop: 20.00 uur

Programma: 20.00-21.30 uur

Als tegenhanger van de op televisie te bewonderen 'zomeravondgasten' waarin mensen diepgaand worden geïnterviewd aan de hand van zelfgekozen filmfragmenten, muziek en literatuur, krijgt vanavond Safaa Dalloua het podium.

Al een aantal jaren leeft en woont Safaa in de Overbetuwe en is ze ook regelmatig te gast bij verschillende activiteiten van De Ruimte.

Ze stelt zich als volgt voor:

Ik ben Saffaa

Ik ben 38 jaar

Ik kom uit Syrië

Ik ben geboren en woonde in Saoedi Arabië

Ik heb vier kinderen

Sinds 2014 ben ik in Nederland

Ik werk als vrijwilliger

Ik houd van mensen en vrijheid

Ik zoek altijd mensen die hulp nodig hebben

En geef ze die.

Tijdens de avond zal Safaa plaatsnemen op het podium en zal ds. Jeroen Jeroense met haar in gesprek gaan. Na het interview is het aan de 'zaal' om haar vragen te stellen en met elkaar in dialoog te gaan.

Ds. Jeroen Jeroense

Theologisch café

Woensdag 11 november

Plaats: zaal 1, 2, 3

Tijd: 20.00-22.00 uur

Thema: 'God'

Wat geloven we nu eigenlijk? Waar staat de kerk in deze moderne tijd voor? Vragen die regelmatig opkomen bij de geïnteresseerde leek. Het blijft een uitdagende zaak om naar de kern van het christelijk geloof op zoek te gaan. Daarnaast is het steeds weer een waagstuk om datgene wat er toe doet in de kerk onder woorden te brengen. Dit seizoen willen we als theologisch café dit waagstuk aangaan!

Met de vraag: 'wat geloven we nu eigenlijk?', heeft de kerk al heel snel geworsteld. In het vroegste begin van het christendom moest het geloof nog worden uitgekristalliseerd. Iedere gemeente, kerk, formuleerde het op zijn eigen manier. Een veelheid aan interpretaties zagezegd. Om in al deze stromingen eenheid te brengen besloot de kerk in 325 tijdens het concilie van Nicea het geloof in één tekst samen te vatten: de geloofsbelijdenis. Maar het geloof is natuurlijk nooit vast te pinnen aan één tekst. Geloven vraagt om een voortdurende vernieuwing en interpretatie.

Deze avond laten we onze gedachten gaan over 'Wie is God nu eigenlijk voor ons'? Wat zijn onze Godsbeelden? En welke hebben we losgelaten? Over dit thema wordt een 'praatstuk' geschreven dat vooraf op de website wordt gezet. Het is niet noodzakelijk om deze tekst te lezen om aan het café deel te nemen.

Ds. Jeroen Jeroense

Donderdagavond 12 november: For Sama

Plaats: De Ruimte

Inloop: 19.30-20.00 uur

Programma: 20.00-21.30 uur

For Sama is een brief van een moeder aan haar kind en biedt een intieme en hartverscheurende blik van binnenuit op het Syrische conflict. Een jonge arts en een jonge journalist worden midden in een burgeroorlog verliefd op elkaar. Terwijl hun stad Aleppo wordt gebombardeerd, trouwen ze en krijgen ze een prachtige baby.

Regisseur en burgerjournalist Waad al-Kateab legt met haar camera alle gruwelen en de dagelijkse gebeurtenissen rond haar familie en haar stad vast. Ondertussen werkt haar man Hamza in het door hem opgezette noodhospitaal wat uiteindelijk doelwit wordt van een nieuw bombardement. De gevaren komen steeds dichterbij en het jonge gezin worstelt met het dilemma: gaan zij vluchten om de veiligheid van hun dochtertje Sama te waarborgen of blijven ze om hun vrienden en achterblijvers in het verzet te helpen. For Sama is een brief van een moeder aan haar kind en biedt een intieme en hartverscheurende blik van binnenuit op het Syrische conflict.

For Sama van de Syrische filmmaker en burgerjournalist Waad al-Kateab en regisseur Edward Watts won op het filmfestival van Cannes de prijs voor Beste Documentaire.

Ds. Jeroen Jeroense

Marcuskring

Op 23 november is de volgende avond waarop we met elkaar het Marcusevangelie bespreken. Het helpt wel als je de tekst van tevoren thuis leest en overdenkt. We zijn bezig met hoofdstuk 10 en we gebruiken de Nieuwe Bijbelvertaling. De kring begint om 20.00 uur en vindt plaats in De Ruimte. Aanmelden via de website is noodzakelijk.

ds. Dick Snijders

Schrijf marathon Amnesty International zondag 13 december

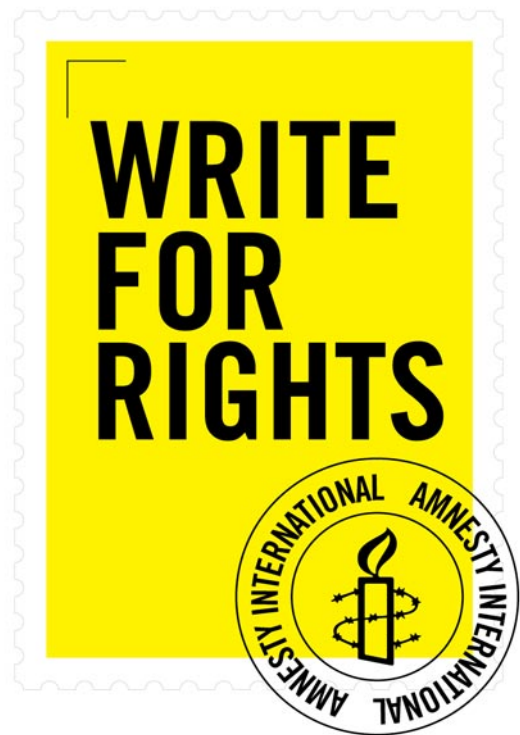
Dit jaar schrijven we voor de zesde keer mee met de wereldwijde schrijfmarathon van Amnesty International. Vorig jaar schreven we samen 880 brieven en kaarten en dat helpt. Zo schreven we voor de 23-jarige Iraanse Yasaman Aryani die op Internationale Vrouwendag 2019 bloemen uitdeelde aan vrouwelijke treinpassagiers en daarbij geen hoofddoek droeg. Yasaman kreeg hiervoor 16 jaar cel. Tijdens Write for Rights werden maar liefst 1.229.634 brieven, kaarten en e-mailtjes voor haar gestuurd. Begin februari 2020 werd haar straf teruggebracht naar 9 jaar en 7 maanden. Amnesty blijft actievoeren voor haar onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating.

Dit jaar schrijven we voor Nassima al-Sada uit Saudi-Arabië. Zij heeft kritiek op de autoriteiten vanwege de discriminatie van vrouwen. Ze voerde actie voor het recht van vrouwen om te mogen autorijden en werd daarom gearresteerd. In de gevangenis werd ze gemarteld en een jaar lang volledig geïsoleerd opgesloten. Nassima mag geen bezoek ontvangen, ook niet van haar advocaat.

Hoe we zondag 13 december deze schrijfactie gaan organiseren hangt af van de maatregelen tegen Corona op dat moment. Mogelijk organiseren we een drive-through waar u uw eigen pakketje met brieven op kunt halen op de parkeerplaats voor de Ruimte. Maar schrijven zullen we! Elke brief helpt het

onrecht te bestrijden. Een lawine aan brieven maakt indruk en dwingt wetshandhavers om mensen eerlijker te behandelen. Want niemand wil bekendstaan als onderdrukker, folteraar of tiran. Dus zet het vast in je agenda: zondag de 13e december brieven schrijven in de schrijfmarathon tegen onrecht. In de volgende Onderweg volgt meer informatie.

Romanie van der Kaa, Anja Bos, & Hanne Aikema

UIT DE GEMEENTE

OMZIEEN NAAR ELKAAR

Wilt u bezoek, heeft u behoefte aan een gesprek of aandacht? Of heeft u misschien hulp nodig? Onze predikanten helpen u graag verder.

Ds. Dick Sijnders, 06 - 19920341,
dick-sijnders@pg-elst.nl

Ds. Jeroen Jeroense, 06 - 50237946,
jeroen-jeroense@pg-elst.nl

SAMEN DELEN

Heeft u iets bijzonders meegemaakt dat u wilt delen met andere gemeenteleden? Stuur een berichtje naar onderweg@pg-elst.nl of breng het even langs bij het kerkelijk bureau.

LIEF- EN LEEDBRIEF

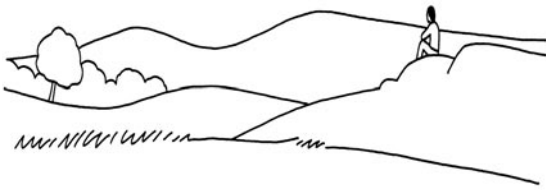
Voor u als gemeentelid bestaat ook de mogelijkheid zich op te geven voor de Lief- en Leedbrief.

De Lief- en Leedbrief verschijnt als aangemelde gemeenteleden lief of leed willen delen met de gemeente en een bericht insturen over bijvoorbeeld een geboorte, huwelijk, ziekte of overlijden in de familie.

U kunt zich opgeven als gemeentelid om ook de Lief- en Leedbrief te ontvangen via het adres liefenleedbrief@pg-elst.nl

Wilt u in de mail uw naam, adres en telefoonnummer vermelden?

In memoriam C.A. Nab

Na een ziekbed van enkele maanden overleed op 27 september de heer C.A. (Anton) Nab, op de leeftijd van 64 jaar. De crematieplechtigheid vond op 3 oktober plaats in Crematorium Beuningen. Hij woonde met zijn echtgenote Ineke te Elst.

Anton was een geboren en getogen Elstenaar en stond door zijn vriendelijkheid, behulpzaamheid en bescheidenheid bij velen in onze gemeenschap in hoog aanzien. Hetzelfde geldt voor zijn school in Arnhem (Thomas a Kempis), waar hij tientallen jaren een zeer gewaardeerde docent biologie en scheikunde was. Zij het op enige afstand, was hij zeer geïnteresseerd in het wel en wee binnen onze kerkelijke gemeente. Anton Nab laat naast zijn echtgenote drie zonen en hun gezinnen achter. Hij was een vriend en buurman zoals je die iedereen zou toewensen. In onze herinnering leeft hij voort.

Peter de Leeuw

Onze jarigen van 90 jaar en ouder

- Op 5 november hoopt mevr. J. Kievith-Jansen, 90 jaar te worden.
- Op 9 november hoopt mevr. B. Pols-te Dorsthorst, 92 jaar te worden.
- Op 10 november hoopt mevr. G.M. Kapel-Snijders, 97 jaar te worden.
- Op 10 november hoopt mevr. S. Tap-Doeze Jager, 91 jaar te worden.
- Op 19 november hoopt dhr. S. Derksen, 90 jaar te worden.
- Op 30 november hoopt mevr. J.C. Kalfsbeek - van Pommeren, 92 jaar te worden.

Het redactieteam van Onderweg feliciteert hen van harte met deze feestelijke dag. Natuurlijk kunnen gemeenteleden een kaartje sturen. Onze ouderen stellen dat zeer op prijs.

KERKENRAAD

'Werk je mee aan de Grote Kerk?'

In de Onderweg van vorige maand hebben we u uitgenodigd voor een bijeenkomst over de toekomst van ons kerkgebouw, de Grote Kerk. In verband met de nieuwe situatie rond Covid-19 hebben we besloten om geen fysieke bijeenkomsten te gaan houden en alleen digitale bijeenkomsten.

U kunt nu kiezen uit de volgende mogelijkheden:
Maandag 9 november, 20.00 uur;
Woensdag 11 november, 14.00 uur of 20.00 uur;
Donderdag 12 november, 20.00 uur;
Maandag 16 november, 14.00 uur of 20.00 uur.

U kunt zich opgeven via de website www.pg-elst.nl. Het eenvoudigst is dat u zich aanmeldt via de agenda op de website (die achter de knop Actueel te vinden is). Hier vindt u de knop voor het reserveren en kunt u ook de stukken vinden ter voorbereiding van de bijeenkomsten.

Nadat u hebt gereserveerd krijgt u een uitnodiging voor deelname aan de bijeenkomst. In de uitnodiging vindt u de link die u kunt aanklikken om de bijeenkomst te volgen. Aanmelden kan tot uiterlijk 1 dag voor de desbetreffende bijeenkomst (vol = vol). We zien uit naar uw aanmelding en bijdrage! Namens de kerkenraad,

Ate Lindeboom

Gebruiksplan Grote Kerk

In verband met de corona uitbraak is er een gebruiksplan opgesteld voor de Grote Kerk. Hierin staat hoe we in deze moeilijke tijd onze kerkdiensten organiseren. Het gebruiksplan wordt elke maand bekeken. In afgelopen maand hebben we helaas, met pijn in ons hart, door een aantal maatregelen en voorschriften dingen terug moeten schroeven. Dit met het oog op de sterke toename van het aantal besmettingen in Nederland. Daarbij laten wij ons mede leiden door het advies van de Protestantse Kerk Nederland.

Zo hebben we het aantal kerkgangers weer terug moeten brengen van 80 naar 30 per dienst. Ook is het gebruik van een mondkapje is verplicht zolang men niet zit. Dit geldt voor zowel de

Grote Kerk als De Ruimte. Het 'lopend' avondmaal zoals we dat op 13 september jongstleden hebben gevierd, kan in verband met het mondkapje gebruik, ook geen doorgang meer vinden.

Tenslotte is ook besloten om te stoppen met het koffiedrinken na de kerkdienst. Eveneens is de activiteit op de donderdagen 'eten en ontmoeten' gestopt.

Er gaan gelukkig in het kader van 'Leren en Inspireren' nog wel veel activiteiten door. Zie hiervoor de agenda in Onderweg of op onze nieuwe website. Voor deze activiteiten is echter een reservering nodig. Dit kan het eenvoudigst via de 'agenda' op onze website. De 'agenda' vind je onder de knop actueel. In de agenda klik je op de activiteit waaraan je wilt deelnemen en daarop kom je bij de reserveringsknop voor de betreffende activiteit.

Wij realiseren ons dat de genomen maatregelen voor ons 'kerk zijn' ingrijpend zijn en de onderlinge verbondenheid onder druk zet. Het is van groot belang dat we elkaar vasthouden en tot steun zijn door in gesprek met elkaar te blijven door bijvoorbeeld een appje, telefoongesprek of samen een kopje koffie of thee te drinken. Namens de werkgroep voor het gebruiksplan, *Ate Lindeboom*

KERKRENTMEESTERS

Kerkbalans 2021

Nog even en het is weer zover, de Actie Kerkbalans komt er aan.

De actie Kerkbalans wordt in 2021 gehouden in de periode van 16 januari 2021 tot en met 30 januari 2021. Het motto is: **Geef** vandaag **voor de kerk** van morgen'.

Oproep: We hebben dit jaar weer medewerkers nodig die de deuren langs gaan om onze kerkbalansfolder te brengen en binnen ongeveer twee weken het antwoord weer op te halen. Wilt u ook meedoen? Het is leuk om op een andere manier gemeenteleden te ontmoeten. Graag opgeven bij ondergetekenden. Ook hier geldt 'Veel handen maken licht werk'.

Actie Kerkbalans

Voor degenen die al hebben toegezegd mee te willen werken: de uitgifte van uw 'wijk' is op donderdagavond 21 januari 2021 en de inleveravond is donderdag 4 februari 2021 in De Ruimte. *Namens het College van Kerkrentmeesters,*
Arie Kattouw tel. 356501 en
Huib Weernekers tel. 371320

CPO (COLLEGE VAN PREDIKANTEN EN OUDERLINGEN)

Omzien naar elkaar

We leven in contactarme tijden. Fysieke contacten en ontmoetingen worden zoveel mogelijk beperkt. Voor mensen in quarantaine en voor kwetsbare ouderen zelfs tot bijna nul. Dit beschermt wellicht tegen het corona-virus, maar het tast tegelijk onze gezondheid aan. Mensen hebben mensen nodig. Aandacht voor elkaar is van levensbelang. Iedereen ervaart dit op zijn of haar eigen manier. De livestream van de viering, een telefoontje of een activiteit in De Ruimte -hoe beperkt ook- helpen zeker, maar we willen zo graag meer. De leden van de PVD proberen naar vermogen aandacht te geven aan oudere en kwetsbare mensen, maar ook de PVD heeft met veel beperkingen te maken.

Het CPO heeft een aantal suggesties voor u; gemakkelijk in praktijk te brengen. Ze helpen om elkaar vast te houden, elkaar niet uit het oog en hart te verliezen.

Zomaar enkele ideeën: nodig eens iemand uit om samen te gaan wandelen. Het gesprek komt vanzelf en het is nog gezond ook. Beleef samen met gasten de livestream en praat erover na met koffie en appeltaart. Leen eens een boek uit en praat er samen over. Vraag iemand die je kent om met je te bidden; dit kan weer hoop geven en je opbeuren. Bezoek binnenkort de 'Tent van Aandacht'. Bel een van de pastores of stuur een

mailtje naar cpo@pg-elst.nl. Ook de ouderlingen willen hun steentje bijdragen: we verdelen het geven van aandacht wel met elkaar. Maar durf het te melden: zelf actief worden dus.

Als we met elkaar kerk willen zijn, hebben we ook de zorg voor elkaar. Houd elkaar vast, ook in deze moeilijke tijd waar eenzaamheid op de loer ligt. Daarom is er ook een kaart als groet van het CPO bij Onderweg. Op de kaart staan tips die wellicht waardevol zijn. Een kaart als een kleine zonnestraal in een donkere tijd. Laten we die warmte en dat licht aan elkaar doorgeven.

Jan Luiten (voorzitter CPO)

'Aandachts-Tent'

Het Corona virus heeft veel mensen hun contactmomenten doen verliezen. Was je voorheen gewend 'gewoon bij iemand langs te lopen, een kop koffie te drinken' of 'een avond te gaan bridgen op de club', of 'na een potje tennis even na te praten in de kantine', of 'iedere vrijdag naar de stamtafel te gaan en bij te kletsen',... heel veel van deze 'gewone zaken' blijken nu ineens heel bijzonder en vaak zelfs onmogelijk. Best veel mensen zijn door alle maatregelen om in het virus in te dammen eenzaam geworden. Ze missen een stukje aandacht. Zeker nu de donkere dagen van de herfst en de winter aanbreken maakt dit mensen somber.

Als CPO (College van Predikanten en Ouderlingen) stelden we ons de vraag: 'Wat kunnen we voor hen doen?' Naast vele andere ideeën werd in een vergadering ook de 'Aandachts-Tent' geopperd. Een tent voor de kerk waarin een ouderling zit om iemand even een luisterend oor te bieden. Op anderhalve meter afstand van elkaar even naar iemands verhaal luisteren. Een kort moment van aandacht. Op zondag 15 november staat deze tent voor de toren van de kerk om aan te geven dat we tijd en plaats hebben voor aandacht en die willen geven aan elkaar. Wie behoefte heeft aan een praatje (overigens een van de vele vormen van aandacht voor elkaar) kan zich opgeven bij Leo van Strien. Hij maakt een schema voor deze dag.

Opgave: lahvanstrien@gmail.com

Jeroen Jeroense

PVD in coronatijd

Het werk van de PVD (Protestantse Vrijwilligers Dienst) is in coronatijd een hele uitdaging geworden! De kracht van de PVD ligt in het bezoeken van oudere gemeenteleden, iets wat de afgelopen maanden juist werd bemoeilijkt door het coronavirus en de maatregelen.

Gelukkig zijn veel PVD-ers vindingrijk, en worden er wat meer telefoontjes gepleegd, bezoekjes aan de deur afgelegd en waar het kan op gepaste afstand binnen. Ook de samenkomsten van de vrijwilligers in De Ruimte konden niet plaatsvinden. Heel jammer natuurlijk, omdat de onderlinge verbondenheid en uitwisseling van ervaringen en ideeën juist zo belangrijk zijn. We hopen, net als iedereen, op betere tijden! Ondertussen heeft mev. Maya Idzenga afscheid genomen als PVD-ster. Zij heeft thuis, op gepaste afstand, een bezoekje gehad van voorzitter Corrie Brüning en werd met een bos bloemen bedankt voor haar inzet voor de PVD.

Dit voorjaar bereikte mev. Mien Floors een bijzondere mijlpaal: het is maar liefst 40 jaar geleden dat zij vrijwilligster werd bij de PVD! Zodra het weer kan, zal er op een feestelijk moment aandacht aan dit jubileum worden geschonken.

De PVD zal zich ook de komende tijd, waarin er weer meer restricties gelden, blijven inzetten voor onze oudere gemeenteleden en wenst u allen gezondheid en sterkte toe!

Namens de PVD,

Gea Dijkstra, pvd@pg-elst.nl

DIACONIE

Begroting van Diaconie Protestantse Gemeente Elst-Gld.		RSIN nr. ANBI 824133201	
Overzicht van Baten en Lasten			
	begroting 2021	begroting 2020	rekening 2019
Baten			
Opbrengsten uit bezittingen	€ 367.000	€ 391.350	€ 384.665
Bijdragen gemeenteleden	€ 27.000	€ 28.000	€ 29.043
Incidentele baten	€ 70.000	€ 64.000	€ 274.513
Totaal baten	€ 464.000	€ 483.350	€ 688.221
Lasten			
Bestedingen diaconaal werk (plaatselijk, landelijk en wereldwijd)	€ 305.200	€ 333.000	€ 402.659
Bestedingen diaconaal pastoraat (predikant, kerkelijk werkers)	€ -	€ -	€ -
Bestedingen Kerkdiensten, catechese en gemeentewerk	€ 2.500	€ 3.000	€ 2.558
Bijdragen aan andere organen binnen de kerk	€ 20.100	€ 21.100	€ 20.536
Lasten overige diaconale eigendommen en inventarissen	€ 105.700	€ 97.683	€ 34.571
Salarissen (koster, organist e.d.)	€ -	€ -	€ -
Lasten beheer en administratie, bankkosten en rente	€ 30.500	€ 27.700	€ 29.670
Incidentele lasten	€ -	€ -	€ -
Totaal lasten	€ 464.000	€ 482.483	€ 489.994
Resultaat (baten - lasten)	€ 0	€ 867	€ 198.227

Toelichting bij concept begroting 2021, Diaconie Protestantse Gemeente Elst

Inkomsten: grotendeels dezelfde inkomsten worden begroot als in voorgaande jaren is gerealiseerd.

Afwijking van -5 % aan pacht- en huur opbrengsten van panden wordt begroot vanwege mogelijk tijdelijke leegstand en gereede twijfel of alle huurders de huur wel kunnen blijven voldoen. Resultaat op beleggingen à € 70.000,- op basis van normaal rendement van 3,0 %. Inkomsten uit verstrekte leningen zijn dalende en meer spaardeposito's worden niet opnieuw verlengd vanwege de lage rente.

Uitgaven: grotendeels zoals gerealiseerd is in 2018 en 2019.

Van het gehele beschikbaar bedrag wordt 50 % gereserveerd voor hulp Wereldwijd en rampen, 30 % voor diaconaal werk binnenlands en 20 % regionaal/plaatselijk.

De kosten voor onderhoud panden zijn begroot op €19.300,- Daarnaast wordt € 51.200,-

toegevoegd aan voorzieningen in verband met hoge kosten op langere termijn.

Algemeen:

Er worden geen grote mutaties verwacht als gevolg van in- en verkoop onroerende goederen. Mocht de Kerkenraad anders besluiten dan zal wel dit consequenties hebben voor de Begroting 2021.

Het eindresultaat wordt gesteld op +/- € 0,- . Gezien de onzekerheden die er zijn aan zowel de inkomsten als de uitgaven kant, negatief én positief, zal de diaconie conform onze roeping in de wereld passend reageren op financiële situaties die zich in 2021 zullen gaan voordoen.

De gehele concept begroting ligt ter inzage op het Kerkelijk Bureau in de eerste weken van november. Eventuele vragen kunnen gesteld worden aan ondergetekende. Daarna zal de Begroting ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Kerkenraad.

Namens de Diaconie,

Gert Jan Geertjes, penningmeester

Kruispunt Arnhem blijft open

Eetzaal

Stichting Kruispunt Arnhem biedt pastorale zorg en opvang aan dak- en thuislozen, vluchtelingen, drugsverslaafden en anderen aan de rand van de Arnhemse samenleving. Essentieel in het werk is de belangeloze interesse in mensen die vragen stellen over het doel van het leven, hun angsten en onzekerheden laten zien en hun gebrek aan hoop voor de toekomst tonen.

Er worden veel activiteiten georganiseerd als ontmoetingsmiddel. Iedere werkdag is er ochtendinloop en een inloop in de namiddag/begin avond voor bezoekers die tegen een geringe vergoeding een maaltijd kunnen gebruiken. Er zijn computers waarvan gebruik kan worden gemaakt en elke zaterdag is er een korte viering met aansluitend een broodmaaltijd. Ondanks de coronacrisis is Kruispunt Arnhem open, hoewel er minder mensen gelijktijdig binnen kunnen zijn. Ook de maaltijden zijn gebleven, maar er mogen maximaal 10 mensen in de zaal. Ook de keuken is te klein om voldoende afstand te houden. Daarom wordt aan kookploegen gevraagd om het eten op een eigen plek klaar te maken en dan af te leveren bij Kruispunt.

Zo wordt ook De Ruimte gebruikt door kokers uit onze gemeente om eten te brengen. Er wordt uitgegaan van 20 tot 25 eters.

Grote inzamelingsactie op 12 december voor de Voedselbank Overbetuwe, dat doen we samen

Na het enorme succes van de afgelopen jaren organiseren wij ook dit jaar een grote inzamelingsactie voor de Voedselbank Overbetuwe.

In 2018 organiseerden wij deze actie samen met de Interact (de jongerentak van de Rotary Elst Over Betuwe) bij twee supermarkten in Elst (Jumbo en Albert Heijn). Vorig jaar was de inzamelingsactie uitgebreid naar alle vijf supermarkten in Elst (beide Jumbo's, Albert Heijn, Aldi en Lidl Oosterhout) waarbij we samenwerkten met alle Elster geloofsgemeenschappen (Molukse, katholieke en protestantse kerk), de Rotary en Interact.

Zowel de samenwerking als de opbrengst (300 bananendozen met artikelen met een waarde van € 13.000 (inclusief giften) was een groot succes. Ook dit jaar werken we oecumenisch, met de Rotary, Interact en met jong en oud samen en staan we in ieder geval weer bij de vijf genoemde supermarkten. Maar we gaan voor meer. Er wordt volop gewerkt aan brede oecumenische samenwerking in de hele gemeente Overbetuwe met als doel om op zaterdag 12 december bij zoveel mogelijk supermarkten in de hele gemeente Overbetuwe te staan.

Doet u dit jaar (ook weer) mee als vrijwilliger?

Uw bijdrage voor de Voedselbank Overbetuwe op 12 december

Juist in deze tijd wordt er steeds meer beroep gedaan op de Voedselbank. Op zaterdag 12 december kunt u naast uw eigen boodschappen bij uw supermarkt ook iets kopen voor mensen

die afhankelijk zijn van de Voedselbank. Dit mag van alles zijn en iets dat past bij uw portemonnee. Uw bijdrage is van harte welkom. Wij zorgen ervoor dat de actie corona-veilig wordt georganiseerd en dat de artikelen die u koopt bij de Voedselbank worden afgeleverd.

Meedoen als vrijwilliger? Dat kan, graag zelfs
Wilt u naast het geven van enkele artikelen als vrijwilliger meedoen aan deze actie dan juichen wij dat van harte toe. Wij staan zaterdag 12 december in twee tijdsbestekken van vier uur (9.00-13.00 uur en 13.00-17.00 uur) in zoveel mogelijk supermarkten in de gemeente Overbetuwe. Per tijdsbestek zijn wij met zes mensen aanwezig (twee om klanten te informeren bij binnenkomst, twee bij de kraam in de winkel met voedselbankartikelen en twee mensen voor de inname van de artikelen). Per supermarkt hebben we dus 12 mensen (jong en oud) nodig. Uw/jouw hulp (voor een shift van 4 uur) is van harte welkom. Als je het leuk vindt om te helpen geef je dan uiterlijk 30 november op bij gemeentediaken Wichert van Olst (e-mail: wichert.van.olst@nl.ey.com of telefoon 06 – 8311 6898) met vermelding van je naam en eventuele voorkeur van tijd en supermarkt.

Samen staan we sterk voor de mensen die gebruik moeten maken van de Voedselbank Overbetuwe. Wij hopen van harte dat deze oecumenische actie een groot succes wordt. Alvast veel dank voor uw hulp en bijdrage.

*Namens de diaconie,
de gemeentediakenen*

Gerry Vrijenhoef, Froukje van der Honing en Wichert van Olst

Nationale klimaatweken

Dit jaar gaat vrijwel alle aandacht naar de situatie rond Covid-19. Daarbij raakt de slechte situatie van het klimaat, die in feite een veel grotere bedreiging vormt, op de achtergrond. Van 12 oktober tot en met 6 november zouden de

nationale klimaatweken worden gehouden. Dan zouden burgers, bedrijven en instanties (gemeenten, waterschappen, multinationals, en dergelijke) vier weken lang allerlei activiteiten organiseren in het land die de aandacht vestigen op wat er gebeurt op het gebied van klimaat. Door de huidige situatie kunnen echter veel activiteiten geen doorgang vinden, dus zijn deze weken uitgesteld naar 2021.

De huidige situatie rond Covid-19 laat goed zien hoe moeilijk het is om mensen te doordringen van gevaar. Hoewel het aantal slachtoffers dagelijks wordt gemeld blijven veel mensen regels ter bescherming negeren en leven door alsof er niets aan de hand is. De verslechtering van het klimaat is veel minder eenvoudig duidelijk in begrijpelijke cijfers aan te geven.

De maatregelen die door de politiek, maar ook door onszelf, worden genomen zijn druppeltjes op een gloeiende plaat. Net als bij de Covid-19-maatregelen lijken we vooral door te willen leven zoals we de laatste jaren hebben gedaan en niet bereid te zijn iets van onze verspillende welvaart in te leveren. Als we met zijn allen onze verspilling tegengaan houden we nog voldoende over voor een welvarend leven.

Zo kunnen we de klimaatverslechtering enigszins temperen. Dit jaar viel Earth Overshoot day (zie de vorige Onderweg) bijvoorbeeld drie weken later dan verwacht; gewoon doordat we minder kochten. We kunnen er dus samen iets aan doen!

Bert Wolters, (thema)diaken duurzaamheid

DUURzSAAMheidstip:

Stop met verspillen om de verslechtering van het klimaat tegen te gaan.
Reacties en eigen tips graag naar woltersbw@gmail.com

DIACONIECOLLECTE NOVEMBER 2020

Kerstdiner alleenstaanden

Ieder jaar organiseert de Rotary rond de kerstdagen een kerstdiner voor ouderen en alleenstaande mensen in Elst. Voor veel mensen zijn de feestdagen moeilijk. Daarom is het fijn dit voor hen te kunnen doen. De deelnemers worden opgehaald en weer thuisgebracht, er is muziek, een kerstverhaal, lekker eten en bovenal ontmoeting en gezelligheid. Veel Rotaryleden zetten zich daar al jaren voor in.

Wij bevelen deze collecte van harte bij u aan. Mocht het kerstdiner als gevolg van Corona niet door kunnen gaan, overweegt de Rotary een goed alternatief om aandacht te besteden aan de ouderen en alleenstaande mensen in Elst. Een van de alternatieven is, dat de Rotary een feestmaal voor deze mensen organiseert, zodra de Corona-regels dit toelaten, om te vieren dat een gezamenlijk diner en de ontmoeting weer mag.

BESTEMMING UITGANGSCOLLECTEN NOVEMBER 2020

1 november: The Meeting

In onze kerk bestaat een actieve groep die zich inzet in het jeugdwerk. Wekelijks zijn vrijwilligers actief in crèche, kinderkerk, basiscatechese en The Meeting. Jeugd en jongeren ontmoeten elkaar op een open en ontspannen manier en zijn samen bezig met geloof en zingeving. We collecteren deze keer voor het mede mogelijk maken van het overstapfeest voor de kinderen die van de kinderkerk overstappen naar The Meeting. Door de huidige omstandigheden wordt dit in The Meeting gehouden. The Meeting vervult in deze periode een extra belangrijke rol als ontmoetingsplaats voor onze jeugd. Er wordt dankbaar gebruik van gemaakt. Meer informatie op <https://www.pg-elst.nl/index.php/jeugd/the-meeting>

8 november: Voedselbank Nijmegen-Overbetuwe

Stichting De Voedselbank Nijmegen-Overbetuwe is een 100% non-profitorganisatie, met als doelstelling om directe voedselhulp te bieden aan de armste mensen, en tegelijk verspilling van goed voedsel tegen te gaan. Om in aanmerking te komen voor een voedselpakket mag men als alleenstaande niet meer dan €230 per maand overhouden na aftrek van vaste lasten zoals huur, gas, water, licht en verzekering. Voor elke persoon meer binnen het huishouden mag het inkomen €95 per maand hoger zijn. Voedselbank Nijmegen-Overbetuwe kent 9 uitgiftelocaties en verzorgt 700 pakketten per week met 185 vrijwilligers. (zie ook het artikel over de voedselbankactie in december elders in dit blad)

Meer informatie op www.voedselbanknijmegen.nl

15 november: Een relevante kerk voor de samenleving in Pakistan

In het islamitische land Pakistan is circa anderhalf procent van de bevolking christen (3 miljoen gelovigen). De grootste protestantse kerk is de Church of Pakistan. Door vredesprojecten en diaconale ondersteuning laat de kerk zien dat zij relevant is en dat de kerk en dat christenen onderdeel zijn van hun land.

Veel christenen in Pakistan wonen op het platteland, zijn vaak laag opgeleid en behoren tot de armste bevolkingsgroep. Vaak hebben christenen te maken met discriminatie en aanslagen. De Kerk van Pakistan wil duidelijk zichtbaar zijn en wil bijdragen aan de samenleving, door de opleiding van predikanten en jeugdwerkers, onderwijs aan kinderen met een verstandelijke handicap en projecten voor het verbeteren van interreligieuze verhoudingen. Meer informatie op www.kerkinactie/projecten/

kerk in actie

22 november: Koren

Muziek maakt een wezenlijk onderdeel uit van de eredienst. De Protestantse Gemeente Elst heeft sinds een aantal jaren twee nieuwe koren, te weten: kinderkoor What's up voor kinderen tussen 7 en 13 jaar. Dit koor treedt 5 keer per jaar op tijdens een eredienst. Daarnaast G-noot, met inmiddels zo'n 50 deelnemers, waarvan gemiddeld 20 tot 25 deelnemen aan een dienst. Voor elk optreden wordt drie keer gerepeteerd. Iedereen die van zingen houdt mag meedoen. Beide koren staan onder leiding van IJsbrand ter Haar.

Meer informatie op www.pg-elst.nl/index.php/kerk/vieringen/koren

29 november: Stichting Leergeld Oost Betuwe

Stichting Leergeld Oost Betuwe probeert, als onderdeel van Leergeld Nederland, te voorkomen dat kinderen die in een armoedesituatie leven in een sociaal isolement terecht komen. Meedoen verruimt de horizon van kinderen. Zo maken zij sociale contacten, leren ze wat teamgeest is en hoe ze zich moeten handhaven in een groep, leren winnen en verliezen. Als kinderen deze vaardigheden niet leren, maar worden buitengesloten, komen zij ernstig tekort. Stichting Leergeld Oost Betuwe wil deze kinderen helpen om mee te doen.

Zie ook: www.leergeld.nl/oostbetuwe

Collectebonnen

Kerkgangers die gebruik willen maken van collectebonnen kunnen deze in de volgende coupures bestellen: Kaarten met 20 bonnen van € 0,50 (€ 10,-) of € 0,75 (€ 15,-) of € 1,- (€ 20,-) of € 2,- (€ 40,-) door storting op bankrekeningnummer NL71 RABO 0373719019 ten name van Collectebonnen Protestantse Gemeente Elst, onder vermelding van adres, aantal en soort. Uw bestelling wordt zo spoedig mogelijk bij u thuis bezorgd. Voor nadere informatie A.M. Brandt, tel. 376384 (na 19.00 uur).

**DE TORENHAAN ZEGT ER
HET ZIJNE VAN...**

HORECA DICHT??

De kerk is open!

COLUMN

Gekweld gedrag

Afgelopen woensdagmorgen werd ik een beetje snotterig wakker. Gewoontegetrouw besloot ik om mijn sporttenu aan te trekken om naar de sportschool te gaan. Aan de ontbijttafel vroeg mijn wederhelft wat ik eigenlijk van plan was. Niets vermoedend vertelde ik haar dat ik eerst naar de sportschool zou gaan en daarna op pad voor wat afspraken. Waarop zij mij terstond opdroeg mijn sportkleren in de kast terug te leggen en een poging te ondernemen om een teststraat te vinden. Gelukkig kon ik snel worden getest en bleek die een dag later negatief te zijn, maar dit voorvalletje toont wel aan hoe lastig het is, althans voor mij, om regels na te leven. Nee, dat zeg ik verkeerd: hoe lastig het is om gedrag te veranderen. Gelukkig bevond ik mij in het goede gezelschap van twee leden van onze regering. Onze minister van Justitie meende dat hij midden in de Coronacrisis 'prima' zijn huwelijk zou kunnen vieren en onze koning meende 'gewoon' op vakantie naar het buitenland te kunnen gaan. Dit gedrag 'een beetje dom' noemen, doet het tekort: het is onbegrijpelijk. In de diepe overtuiging dat cynisme geen enkele oplossing dichterbij brengt, zou je het toch bijna worden. Zit er bij hen thuis niemand aan de ontbijttafel die vragen stelt? Hebben ze dan echt niet door dat het niet gaat om het strikt naleven van regels, maar dat regels niet méér zijn dan een ruggensteun voor het volhouden van verstandig gedrag? Hoe vaak moet onze premier het nog zeggen: 'Wat mag is niet per se verstandig'. Ik zal er mee stoppen, maar toch nog een één cynische gedachte die bij me opkwam: de koning was wel zo sportief om niet met zo'n vermaledijde lost cost carrier te vliegen. Dat dan weer wel.

In zijn onlangs gepubliceerde essay 'In tijden van besmetting' (ligt bij Herberts in het schap) benadert de bekende schrijver Paolo Giordano de pandemie wiskundig en legt hij eenvoudig uit hoe het virus zich verspreidt. Hij stelt: 'Omdat we met velen zijn, hebben al onze gedragingen globale, abstracte consequenties die we maar moeilijk kunnen begrijpen. Als het om besmetting gaat, is het gebrek aan solidariteit dan ook

vooral een gebrek aan verbeeldingskracht'. Hij concludeert: 'De beste beslissing is niet die welke op mijn hoogstpersoonlijke berekening is gebaseerd, maar die welke zowel mijn berekening als die van alle anderen erbij betreft'. Zijn reactie op uitnodigingen tot een samenkomst is dan ook steevast: 'Het spijt me, maar nu even niet'. Zo overbrugt hij de kloof van de abstracte werkelijkheid van de mensheid naar de praktische werkelijkheid van het individu in slecht enkele stappen. Dat is toch niet zo moeilijk te begrijpen?

Maar ja, zoals gezegd, iets begrijpen en daarnaar handelen is op zijn zachtst gezegd niet vanzelfsprekend. Lang wachten, langer dan we in het voorjaar nog verwachtten, maakt ongelukkig. Daarom zouden we, zoals Giordano dat uitdrukt, 'uit de onzichtbare greep willen ontsnappen en terugkeren naar de normaliteit, omdat we vinden dat we daar recht op hebben'. Daarover kun je in elk geval twee dingen zeggen. Eén: vaak weten we niet eens waarom we normaliteit zo 'heilig' vinden en waarom we die dan in dezelfde vorm terug zouden willen hebben. Twee: waarom zou je wachten op iets dat - voorlopig of definitief? – niet meer in zijn oude vorm terugkomt? Dan zijn we toch alleen maar bezig om onszelf en anderen ongelukkig te maken? Deze gedachte bracht mij bij de meester van de milde, niet cynische grap: Herman Finkers. In één van zijn fameuze sketches is hij in gesprek met iemand die met een sombere stem een litanie aan dagelijkse beperkingen opsomt. Waarop Finkers antwoordt: 'Je noemt nu allemaal dingen die je nièt meer kan, maar begin nu eens met het noemen van dingen die je nog wèl kunt. Dan ben je bovendien eerder klaar'. Elders in deze uitgave van *Onderweg* treft u een reeks voorbeelden aan van activiteiten en ontmoetingen die we als gemeente nog wèl kunnen oppakken, dingen die kunnen bijdragen aan ons aller dagelijks levensgeluk. Best nog wel een hele lijst. Graag sluit ik mij aan bij allerlaatste woorden van Giordano: 'Als we de pandemie ervaren als lijden, laten we dan niet toestaan dat dit lijden voor niets is geweest'.

Peter de Leeuw

JEUGD

CRÈCHE

Uw kinderen (0-4 jaar) zijn van harte welkom bij de crèche in De Ruimte. U kunt uw kind voor de dienst (tussen 9.45-10.00 uur) brengen en na de dienst weer ophalen. Zie de data hiernaast genoemd.

KINDERKERK

Tijdens de kerkdienst is er kinderkerk voor kinderen van 4 t/m 12 jaar.

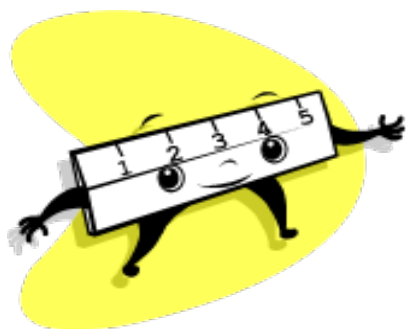
We beginnen in de kerk en gaan daarna naar De Ruimte.

Actie Schoenendoos 2020

Dit jaar gaan we weer met de actie schoenendoos aan de slag. Al zal het iets anders zijn dan de vorige jaren.

Voor velen is de actie al bekend, je vult een mooi versierde schoenendoos met allerlei spulletjes en deze doos gaat op reis en komt terecht bij een kind dat het veel minder goed heeft en heel erg blij is met zo'n prachtcadeau.

We vragen bij deze actie de hele gemeente weer om mee te doen.

Er zijn twee mogelijkheden om mee te doen:

Je kan thuis een stevige schoenendoos versieren/beplakken en vullen met mooie spulletjes en inleveren in De Ruimte. Of je helpt mee spulletjes te verzamelen. De organisatie heeft een groot tekort aan bijvul materialen dit jaar vanwege rommelmarkten en evenementen die niet door gingen.

Vanaf begin november tot eind december zal hiervoor in De Ruimte (op de piano) een grote feestelijke doos staan waarin de spulletjes verzameld kunnen worden. Hier mogen ook de dozen neergezet worden. Met elkaar hopen we dan weer een mooie bijdrage te kunnen leveren aan de actie schoenendoos.

Met vriendelijke groet,

Annemieke van der Kaa

Wat kan er allemaal in de schoenendoos:

Heel graag: Schriften, pennen, (kleur)potloden, gum, puntenslijper, knuffel (geen varkentje of slang), tandenborstel, tandpasta, zeep.

Ook nog: schrijfblok, etui, liniaal, autootjes, kleine bal, jojo, pet, puzzeltje, ballonnen, knikkers, springtouw, kam, spiegelkje, borstel, washandje en toilettasje.

Geen etenswaren, snoep of oorlogsspeelgoed.

Overstapviering in The Meeting, 14.30 uur
1 november

Data kinderkerk (crèche geopend):
22 november
20 december

Data gezinsdiensten (crèche geopend):
13 december, Adventsdienst

The Meeting is dé plek voor jongeren vanaf 12 jaar. Het is een plek om elkaar te ontmoeten op een ontspannen manier, maar ook om goede gesprekken te voeren en met zingeving bezig te zijn. In The Meeting is iedereen welkom, het is er altijd gezellig en je mag zijn wie je bent! Wil jij je aanmelden bij The Meeting? Vraag het inschrijfformulier op via jjw@jeugdwerkelst.nl

Verlag van The Meeting

In september en oktober zijn de Meetkringen op woensdagavond doorgegaan. Dit jaar zijn we gestart met een fijne groep vrijwilligers. We hebben er nu drie en dat is erg fijn. Ook zijn er weer een paar nieuwe tieners bij. We hebben samen gewerkt aan de groepsvorming en een goede sfeer. Op 23 september (zie foto's) zijn we in groepjes uit elkaar gegaan. Elke groepje kreeg

een stapeltje 'plof'kaarten. Hier staan allemaal vragen op, zoals 'Iedere man/vrouw is kind geweest. Welke knuffel lag elke nacht bij jou in bed?' Of 'God ziet je overal waar je gaat. Wanneer denk je dat hij je het leukst vindt?'

De gesprekken kwamen goed op gang. Er werd elke keer door gewisseld zodat de tieners elke keer een nieuw groepje kregen. Na het onderwerp zijn de tieners spelletjes gaan spelen. De week erop hebben wij het gehad over #doeislijf, de Sire campagne. Op internet en op sociale media kun je soms lekker anoniem je mening kwijt. Wat schrijven mensen eigenlijk onder een video van Trump, Famke Louise of rapper Sjors? We kwamen

erachter dat er op bekende sites eigenlijk al veel gecensureerd wordt. Grove commentaren worden eruit gehaald. Maar wat schrijven onze tieners eigenlijk onder zulke filmpjes? En hoe reageer jij eigenlijk op sociale media? En deze discussie trokken we door naar The Meeting: Wat voor taalgebruik vinden wij eigenlijk 'normaal'? Eerst schreven de tieners reacties zonder hun naam erbij. Deze opmerkingen waren vooral grappig bedoeld maar vaak kwetsend. Toen ze erachter kwamen dat de namen erbij moesten zetten kwam er een andere toonzetting. Uiteindelijk willen wij (als kerk) een plaats zijn waar alle tieners zich veilig voelen en zich bij de groep voelen. Ook deze avond was een geslaagde avond.

De zeilkampreünie is helaas afgezegd. We bekijken de activiteiten die er gaan komen per keer. Het is niet anders dan dat we op het laatste moment zekerheid kunnen geven of dingen doorgaan. Er is contact met het veiligheidsteam van de kerk en de GGD. We volgen de richtlijnen en passen ons aan. Zo willen we The Meeting een zo'n veilig mogelijke plaats houden. De ouders en tieners worden op de hoogte gehouden van alle richtlijnen.

Vrijdag 20 november staat Sirkelslag kids gepland

Alle kinderen in de leeftijd van 8-12 jaar mogen zich hiervoor opgeven bij mij. De avond duurt van 19.30 tot 21.00 uur. Houd te zijner tijd de berichtgeving in de gaten. Net zoals alle andere activiteiten is het tot op het laatst afwachten of en hoe het door kan gaan.

Het ga jullie goed en iedereen een goede gezondheid gewenst!

Frans van Brandenburg

Voor het meest actuele programma, en het programma voor de komende maanden kun je kijken op de website www.pg-elst.nl/jeugd

CONTACTPERSONEN VOOR THE MEETING:

Frans Brandenburg Jeugd- en Jongerenwerker
jjw@jeugdwerkst.nl

Eva Buurman voorzitter Meetingcommissie
 Internet: www.jeugdwerkpgelst.nl

DIVERSEN

Wie doet er mee?

Wat lijkt het me mooi om met een klein groepje, met enige regelmaat bij elkaar te komen om voor onze naasten, onze kerk en onze wereld te bidden. Juist nu we elkaar steeds minder mogen ontmoeten, kunnen we nog wèl het contact met 'boven' opzoeken. Samen onze onzekerheden, onze angsten, hoop, moed, soms wanhoop maar vooral ons gelóóf delen. Dit door simpel de handen te vouwen. Niet meer en niet minder. Ben je geen bidder, ook dán ben je welkom om er gewoon bij te zitten. Niet iedereen hoeft z'n mond open te doen. Je aanwezigheid geeft al verbondenheid.

Het voorstel is om dit 4 keer te doen. Elke twee weken, te beginnen op 9 november.

Van 16.45-17.30 uur ontmoeten we elkaar in De Ruimte. (En wie weet, komt er een keer een vervolg.)

Laat van te voren even weten of we één of meerdere middagen op je mogen rekenen. Het beloven waardevolle momenten te worden!

*Diederik van Romondt
djvanromondt@gmail.com*

Mondkapjes voor Stichting Vluchteling

Kies uit meer dan 70 verschillende stofjes. Er is er altijd wel één (of twee, of drie) die bij jou passen. En waarom dan een goed gevoel? Ze

zitten heel prettig en er gaat van elk mondkapje € 5,- naar Stichting Vluchteling. Dat draagt dan toch net even anders.

Zoek er eentje uit via de website www.romanie-annemieke.wixsite.com/mondkapjes en bestel er vandaag nog een.

Oh ja, er zijn inmiddels al meer dan 320 kapjes gemaakt dus al ruim € 1600,- voor het goede doel. Doe ook mee en steun Stichting Vluchteling (en ontvang zo'n mooi mondkapje).

Romanie en Annemieke van der Kaa

Stralende ster!

Dit jaar zal kerstmis vast anders dan anders zijn. Toch willen we als kunstcommissie een mooi project uitvoeren. In de adventsperiode zal voor in de kerk een ster verschijnen. Deze ster wil gaan stralen. Daar kunnen we met z'n allen voor zorgen.

In de Onderweg van deze maand zit een goudkleurige straal. Deze straal mag versierd worden met tekst, plaatjes, tekeningen en dergelijke. Ook al zijn we niet elke zondag bij elkaar, toch hopen we dat deze ster ons zal verbinden. Elke zondag zal de groei van de ster online zichtbaar zijn. De straal mag ingeleverd worden in De Ruimte of in de brievenbus. Ook mag je stralen erbij knippen of een extra straal ophalen in De Ruimte.

We hopen op een prachtige veelkleurige ster voor kerst 2020.

Met vriendelijke groet van de kunstcommissie,
Annemieke van der Kaa

Mondkapjes voor stichting vluchteling

Annemieke en Romanie van der Kaa

€ 1.675 opgehaald

Doneer nu >

€ 750 doelbedrag

223% bereikt

9 donateurs >

Fietsen voor vluchtelingen

Op zaterdag 26 september -toen het nog mocht- vertrokken zeven fanatieke wielrenners vanuit De Ruimte om twee uur later na ruim 50 kilometer daar samen te lunchen. Mede dankzij Martin Boschloo was dit een groot succes. Een viertal heeft 's middag nog eens zo'n 30 kilometer gefietst. Het tempo was steeds zo dat er gelegenheid en adem bleef voor gesprekken op de fiets. Zeer waardevol dus. Maar het ging ook om wat anders: door de bijdrage van de fietsers en gemeenteleden en een donatie van de diaconie kon €624,- worden overgemaakt naar Stichting Vluchteling (SV). Het werk van SV is er in deze tijd niet gemakkelijker op geworden omdat geldstromen opdrogen zoals de inkomsten uit de Nacht van de Vluchteling in juni. Deze werd afgelast in verband met Covid-19.

Hartelijke dank aan de financiële ondersteuners, de fietsers en Martin.

Een van de zeven....

Hoe God verdween uit Heveskes

Toen ik voor m'n werk naar een hoogspanningsstation op het Chemiepark Delfzijl moest zijn zag ik vanuit mijn rechter ooghoek een kerk! Mijn eerste gedachte was: waarom staat nu juist daar een kerk? Helemaal alleen op een heuvel. Na enig onderzoek bleek dat dit de voormalige Nederlands Hervormde Kerk van het verdwenen Groninger dorp Heveskes te zijn. Het dorp Heveskes moest net als enkele andere dorpen in de omgeving, plaats maken voor moderne

industrieën. Alle huizen, boerderijen en een lagere school te Heveskes zijn verdwenen. En toch staat daar nog de kerk, van rode baksteen, ontdaan van haar functie als bedehuis, en volkomen geïsoleerd in haar omgeving. Hier moet toch iets bijzonders aan de hand zijn.

Rondom de kerk is zelfs nog een begraafplaats en dit gebied terug gaat in de prehistorie. Bij de Reformatie in 1594 moesten alle voorwerpen die aan de katholieke eredienst herinnerden verwijderd worden in opdracht van de overheid. Al in de 15e eeuw komt het dorp in de geschriften al voor. Wie de kerk gesticht heeft is onbekend, vermoedelijk de familie Ackinga.

Wel weten we dat de adellijke familie Ripperda van het Huis Ripperda te Farmsum zo'n twee eeuwen het collatierecht bezaten. Zij konden zelf hierdoor een predikant benoemen.

De kerk is een eenbeukig recht gesloten zaalkerk met een 13e-eeuwse toren met een naaldspits. De toren vertoont restanten uit de Romeanse tijd circa 1200 en staat enigszins scheef.

Door de eeuwen heen heeft het kerkgebouw en het dorp Heveskes veel geleden door oorlogsgeweld en waterlood. Het aantal bewoners in Heveskes nam steeds meer af. In 1971 waren dat nog maar 21 mensen. Na vele onderhandelingen door de kerkvoogdij en gesteggel met overheden werd de kerk in 1995 over gedaan aan de Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK). De vroeg 13e -eeuwse rijksmonument heeft volgens het RCE een 'zeer hoge cultuurhistorische waarde' en bovendien gaat het om een beschermd landschappelijk gebied. In 1999 volgde een restauratie en werd de kerkvloer van leem aangelegd en de muren en het dak hersteld. Al het meubilair is verwijderd en de muren schoon gebikt zodat alle bouwsporen zichtbaar zijn geworden. De kerk, nu geheel leeg, wordt af en toe gebruikt voor ontvangsten en presentaties van de omliggende bedrijven. Toch knap dat na zo'n 820 jaar de kerk van Heveskes er nog steeds fier bij staat! Kwestie van volhouden dus. Dat geeft hoop voor alle andere kerken.

Jacob R. Alkema

[bron: De geschiedenis van de kerk van Heveskes, door Wiert J. Berghuis en Carla Scheffer, maart 1989]

Verrassing

Op woensdag 23 september zijn alle bezoekers van de crea verrast met een versierde pompoen die men thuis bezorgd kreeg.

Enkele mensen van de Crea-groep hebben de pompoenen versierd en weggebracht onder het motto: Wij denken aan jullie!

Het Tempel | Kerk Museum Elst

Er is besloten om het museum tot 1 januari 2021 NIET meer open te stellen op de eerste zaterdagen en ook niet voor de aangevraagde rondleidingen.

Bezoekersinformatie en bezoekersrichtlijnen zijn in de kerk en op de website na te lezen.

www.tempelkerkmuseum.nl

De museumcommissie

Saïda

Verhaal van een sterke vrouw

Veel mensen in onze gemeente kennen Saïda Baktit vanuit één van de avonden dat ze bij ons in de Protestantse Gemeente Elst te gast was. De eerste keer verzorgde ze samen met imam Jimmy Sardar een avond over de islam tijdens de maand van de spiritualiteit in 2016. Die avond laat ze de film: 'Ik heb een dokter in Marokko' zien waarin het verschil tussen een westerse en niet-westerse benadering van patiënten centraal staat. Later is ze nog eens te gast om een lezing te houden over de positie van de vrouw in de islam. In 2019 is Saïda ook één van de winteravondgasten in De Ruimte. Tijdens deze avond neemt Saïda de aanwezigen gasten op een indrukwekkende manier mee in haar leven en denkwereld. Na die avond zeggen verschillende mensen tegen haar: 'Je moet een boek over je leven schrijven'.

Het idee om een boek over haar bijzondere leven te schrijven is concreet gemaakt door een samenwerking van Trijnie Nielen, Karin Spelt en ondergetekende. Op 25 november wordt het boek met de titel: 'Saïda. Het verhaal van een sterke vrouw' ten doop gehouden in het Radboudumc.

In het boek vertelt onder andere het leven van Saïda. Als vijfjarig meisje verhuist Saïda Aoulad Baktit in 1974 als dochter van een gastarbeider van Tanger naar Nijmegen. Zoals voor veel Marokkaanse meisjes is een traditioneel huwelijk op jonge leeftijd haar perspectief. Saïda wil meer in het leven. Ze is nieuwsgierig, sociaal en leergierig. Dit boek beschrijft het levensverhaal van Saïda. Haar ontwikkeling van schoonmaakster tot eerste islamitisch geestelijk verzorger van het Radboudumc in Nijmegen. Een unieke pioniersfunctie die Saïda met veel enthousiasme invult bij de Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat. In haar baanbrekende werk vraagt ze aandacht voor de specifieke rituelen en gedachten van de moslims omtrent ziekte, dood en palliatieve zorg.

Daarnaast komen onderwerpen als integratie in de Nederlandse cultuur, het leven met verschillende identiteiten, de betekenis van haar geloof en de positie van de vrouw in de islam aan de orde. Een inspiratie voor de emancipatie van mensen uit niet-westerse culturen in Nederland.

Saïda is een veelgevraagd spreker op congressen en symposia. Ze is actief binnen de moslimgemeenschap. Als eerste vrouw heeft Saïda plaatsgenomen in de commissie Moskeebesturen Nijmegen en is ze gevraagd als afgevaardigde naar de Raad van Marokkaanse Moskeeën in Nederland. Ook zet Saïda zich al jaren positief in voor de interreligieuze dialoog tussen christenen en moslims.

Het boek is te bestellen bij de schrijvers en bij de uitgever: 'Van Warven uitgeverij' te Kampen.

Ds. Jeroen Jeroense

Optimistisch naar een duurzame wereld **Netflix tip: 'A life on our planet'**

Het verhaal van het begin, Genesis, start met een aantal keren op te merken dat 'God zag dat het goed was'. De wereld, de aarde met al de dieren, de planten en mensen was populair

gezegd; 'in balans'. De schrijver van het boek wil maar zeggen: het begin was goed. Je kunt het scheppingsverhaal ook lezen als een visioen, een droom. Namelijk een droom van een duurzame wereld. Een droom van een wereld waar geen sprake meer is van een klimaatcrisis. Ik droom hier graag ook over. Zeker nu ik grootvader geworden ben. Je droomt, je hoopt op een aarde met toekomst voor ieder nieuw menskind. Een aarde zonder voedselcrisis en daarmee samenhangend een milieucrisis.

Tegenwoordig maken veel mensen zich terecht zorgen over de toekomst van onze planeet. Is het wel mogelijk om met meer dan 7 miljard mensen op deze aarde te wonen? Is de tegenwoordige manier van landbouw bedrijven wel in staat om al die mensen op een duurzame wijze te voeden? Vaak valt het woord 'crisis' wanneer er gesproken wordt over de toekomst van onze planeet en al haar te voeden mensen. In het woordenboek staan bij de betekenis van het woord crisis de woorden: scheiding, oordeel, beslissing, onderscheiden waar het op aan komt. Dat geeft aan dat een crisis ook altijd kansen biedt. Een crisis zet aan tot nadenken en biedt kansen om dingen anders te gaan doen. Zolang alles voor de wind gaat, is heroriëntatie niet nodig. In ieder geval komt men er meestal niet toe. Een crisis vraagt beslissingen.

Met zijn laatste schitterende documentaire over de natuur vraagt de bekende filmregisseur David Attenborough aandacht voor de klimaatcrisis en de keuzes die we kunnen maken om deze op te lossen. Attenborough heeft nu de gezegende leeftijd van 94 bereikt en kijkt terug op zijn carrière als maker van natuurfilms. Zijn laatste film heet 'A life on our planet' en is op Netflix te zien. Ik vind het een echte aanrader. Een 'must see'. Het is een indrukwekkende film, waarin hij de crisis waarin onze ecosystemen zich bevinden laat zien. Het verlies aan 'biodiversiteit' in heel de wereld is zorgwekkend en maakt de aard op den duur onbewoonbaar. Met zijn film doet hij een oproep om kansen te grijpen voor het te laat is. Wij kunnen het tij nog keren. Het is een beetje zijn filmische testament zagezegd.

Toeval of niet, een paar dagen na 'A life on our planet' zag ik op NPO2 een documentaire van

het VPRO programma 'Tegenlicht' over 'het nieuwe boeren' (zondag 11 oktober). Een inspirerende rondgang rondom nieuwe manieren van landbouw bedrijven in Nederland. Samen met de universiteit van Wageningen zijn er allerlei positieve initiatieven in ons land aan de gang die een duurzame en rendabele manier van landbouw bedrijven mogelijk maken. Door de inzet van de nieuwste technologieën is het mogelijk op een vernieuwde manier Nederland van voedsel te voorzien. Ik was positief verbaasd over een al bestaande op water drijvende boerderij, floating farm, met koeien in Rotterdam. En wat te denken van 'Horizontale Landbouw'? Sla of aardbeien gekweekt in grote schuren in een stad met kunstlicht zonder bestrijdingsmiddelen? Drones die onkruid bestrijden op akkers? Kortom: genoeg innovatie in ons land met toekomst voor onze landbouw.

Er zijn mensen die een oproep doen om een crisis een kans te laten zijn voor verandering. Ik moet daarbij denken aan de profeten in de bijbel. Jesaja, Jeremia, zij roepen eigenlijk voortdurend om omkeer en verandering voor het te laat is. Als kerk mogen we ons daarbij aansluiten. We leven vanuit opstanding, nieuw begin, toekomst. Aan gesomber heeft niemand wat. Als Protestantse Gemeente Elst proberen we in deze tijd de hoop op betere tijden levend te houden. Maar dat ontslaat ons niet van de verantwoordelijkheid om deze crisis ook te gebruiken als kans om te veranderen. Onze individuele keuzes, onze leefstijl draagt ook bij aan hoop voor onze aarde. Probeer de film van Attenborough maar eens te bekijken en de documentaire over het 'nieuwe boeren'. Het is dat het vanwege Corona lastig is, anders zou ik een aantal kooklessen gaan verzorgen onder de titel: 'duurzaam en smaakvol koken'. Die hebben we dan nog te goed.

Ds. Jeroen Jeroense

ADRESSEN

PROTESTANTSE GEMEENTE ELST

Informatie over de kerkelijke organisatie is te vinden op www.pg-elst.nl

De Protestantse Gemeente Elst heeft geen wijk-indeling. U mag zelf een keuze maken op welke van de beide predikanten u een beroep wilt doen.

PREDIKANTEN

Ds. Jeroen Jeroense
Ram 30, 6662 CM Elst
tel. 06-50237946
jeroen-jeroense@pg-elst.nl

Ds. Dick Snijders
Brahmsstraat 61, 6661 BD Elst
tel. 06-19920341
dick-snijders@pg-elst.nl

KOSTER

Jetty Gaasbeek-Jongsmā
Schravenweijde 61, 6662 EC Elst
tel. 06-20902721, bellen: ma-vr 9-10 uur
koster@pg-elst.nl

ORGANISTEN

Jaap Jansma, tel. 06-20772726
j.jansma65@upcmail.nl
Dirk Luijmes, tel. 024-3792558
dirkluijmes@hotmail.com
IJsbrand ter Haar, tel. 026-4465287
ijaterhaar@hotmail.com

DE RUIMTE

St. Maartenstraat 32b, 6661 DA Elst
tel. 371357

Facilitair coördinator

John Patrick van der Kaa, tel. 06-22892782
deruimte@pg-elst.nl

Kerkelijk bureau en ledenadministratie

Finy Verhoeff-Bosman, tel. 371357
info@pg-elst.nl
Het kerkelijk bureau is open van
dinsdag-vrijdag van 9.00-12.00 uur.
St. Maartenstraat 32b, 6661 DA Elst

Archief

Ankie Vels-Nanere
archieff@pg-elst.nl

KERKENRAAD

Voorzitter: Peter de Leeuw, tel. 351107
pdeleeuw@gmail.com
Scriba: Wilmy Verschoor, tel. 371780
kerkenraad@pg-elst.nl

COLLEGE VAN KERKRENTMEESTERS

Voorzitter: Ate Lindeboom, tel. 376978
Secretaris: Daniëlle Verhoeven
Penn.meester: Roland Eenhoorn
Algemene bankrekening NL 16 RABO 0373718942
Bankrekening bijdragen NL 82 RABO 0373718918
kerkrentmeesters@pg-elst.nl

COLLEGE VAN DIAKENEN

Voorzitter: Berthe de Jong, tel. 840679
Secretaris: Anneke van Nes
Penn.meester: Gert Jan Geertjes, tel. 375336
NL 95 RABO 0373737017, diaconie@pg-elst.nl

COLLEGE VAN PREDIKANTEN EN OUDERLINGEN

Voorzitter: Jan Luiten, tel. 0481-464751
Secretaris: Leo van Strien, cpo@pg-elst.nl

PROTESTANTSE VRIJWILLIGERS DIENST

Contact: Corrie Brüning-Kuyvenhoven
tel. 06-53365094, cbruning@upcmail.nl

JEUGDWERK

Op www.jeugdwerkpgelst.nl vind je meer info.

Jeugdraad

Contact: Mathilde Vos-Elsinga, tel. 0628914998
jeugdraad@jeugdwerkpgelst.nl

Jeugd-en Jongerenwerker

Frans Brandenburg, tel. 06-12672143
jjw@jeugdwerkpgelst.nl

Vertrouwenspersonen jeugd

Leny Janssen, tel. 06-23633768
Lenyjanssensvisser@gmail.com
Frank den Daas: tel. 06-51233592
frank.dendaas@wxs.nl

Crèche (0-4 jaar)

Contact: Gerdien van Prooijen, tel. 06-27275188
creche@jeugdwerkpgelst.nl

Kinderkerk (4-12 jaar)

Contact: Frederiek Hiemstra
kinderkerk@jeugdwerkpgelst.nl

The Meeting (12 jaar en ouder)

Contact: Eva Buurman,
meeting@jeugdwerkpgelst.nl

ZWO GROEP

Contact: Carla Otter, carla@villalutra.nl

VERVOER NAAR DE KERK

Contact: Gerry Vrijenhoef,
tel. 06-49057140, gvrijenhoef@gmail.com

KERKTELEFOON

Contact: Arie Kattouw, tel. 356501
ariekattouw@kpnmail.nl

WERK GROEP KERKELIJKE GOEDEREN

Contact: Arie Kattouw, tel. 356501
ariekattouw@kpnmail.nl

BLOEMENGROET

Jetty Gaasbeek, tel. 377061, jewi@planet.nl
Reiny van Nistelrooij, tel. 374237
rvannistelrooij@hotmail.com

BLOEMENGROEP

Contact: Femke Smelt, tel. 375610
femkesmelt@gmail.com

KINDERKOOR WHAT'S UP

Contact: Maarten Biesheuvel
maarten.biesheuvel@wetsus.nl

PROJECTKOOR G-NOOT

Contact: IJsbrand ter Haar
tel. 06-48406536, ijaterhaar@hotmail.com

ORGELSTICHTING ELST

Contact: Peter de Leeuw, tel. 351107

TEMPEL | KERK MUSEUM ELST

Contact: Karin Besjes-de Bock
kerkmuseum@pg-elst.nl

VEILIGHEID IN DE KERK

Contact: Meldpunt SMPR, tel. 030-3038590
info@smp.nl
www.eenveiligekerkerk.nl

COLOFON

Onderweg is het informatiebulletin van de Protestantse Gemeente Elst en informeert gemeentelieden over zaken in en rond het kerkenwerk.

Onderweg verschijnt maandelijks. In de maanden juli/augustus en december/januari worden de nummers gecombineerd.

Oplage 1000 stuks

Druk Drukkerij Herberts, Elst

Inzenden kopij

Verzend kopij per e-mail naar:
onderweg@pg-elst.nl

Vraag indien gewenst een leesbevestiging.

De redactie behoudt zich het recht voor om stukken in te korten of uit te stellen van plaatsing.

Voor informatie kunt u bellen met Dirkje Lindeboom, tel. 376978.

Doorgeven van wijzigingen in het bezorgen van de Onderweg graag melden aan kerkelijk bureau.

Deadline

De deadline voor kopij van het december-januari nummer is: **zondag 22 november** vóór 18.00 uur.
(onderweg@pg-elst.nl)

Aantal woorden:

De redactie streeft naar een maximale artikel-lengte van één pagina (exclusief beelden)

Kwart kolom: 90 – 100 woorden

Halve kolom: 180 - 200 woorden

Hele kolom: 370 - 400 woorden

Hele pagina: 750 – 800 woorden

Beelden bij uw kopij worden zeer op prijs gesteld. Wilt u foto's in een aparte mail sturen, dat komt de beeldkwaliteit ten goede. Grootte

minimaal 300-500 KB, maximaal 1 MB. Stuur

ze met ondertitel naar onderweg@pg-elst.nl

Grootte minimaal 300-500 KB, maximaal 1 MB.

Redactie

Het redactieteam bestaat uit:

Ina Schoenmaker, samenstelling en

lay-out (06-20670164)

Dirkje Lindeboom, samenstelling, lay-out

en tekstredactie (376978)

Kees van Nes, algemene zaken